

4-6 Yaş Kuran Kursu Öğreticileri Tarafından Geliştirilen Materyallerin İncelenmesi

An Analysis of The Materials Developed by 4-6 Age Group Quran Course Instructors

Hatice ÖLMEZ FIÇICI*

Mustafa Fatih AY**

Abstract

The materials used in the 4-6 age group Quran Courses affiliated with the Presidency of Religious Affairs (Diyanet İşleri Başkanlığı) are prepared by the General Directorate of Educational Services and distributed to instructors across Turkey in accordance with a standardized structure. In the preparation of these materials, the age and developmental characteristics of children, pedagogical sensitivities, principles regarding the transmission of religious values, and effective learning approaches are taken into account. Considering the attention spans, perceptual abilities, and levels of understanding abstract concepts among preschool children, designing materials that help concretize the learning process is of great importance. The standardized distribution of these materials to all instructors aims to ensure that the same learning outcomes are achieved through similar methods throughout the country. This standardization seeks to ensure content equality and continuity in the quality of education. However, since each classroom environment and student group has unique characteristics, instructors working in the field may develop additional materials using their own means in order to make the learning process more effective and tangible for children. These types of materials serve an important function in capturing students' attention, increasing participation, and ensuring permanent learning during classroom activities. Moreover, these materials, shaped by the instructor's direct observations in the classroom, represent original tools that can respond specifically to the interests and needs of children. In this study, twelve instructional materials developed by five instructors working under the Muratpaşa District Mufti's Office in the province of Antalya were examined in terms of their compliance with the curriculum and material development principles established by the General Directorate of Educational Services. In order to maintain the integrity of the subject matter, the materials were categorized under two main headings according to the learning domains outlined in the program: "Qur'an" and "Values Education-Religious Knowledge." This classification provides a meaningful basis for evaluating the extent to which the materials align with the targeted learning outcomes in the curriculum. Among the materials related to the Qur'an learning area are alphabet bingo, memory cards, a fishing game, alphabet dice, a string-threading alphabet set, and sandpaper letters. These materials were found to be appropriate for the developmental

* Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Antalya, Türkiye, hatice_olmez@hotmail.com

** Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Din Eğitimi Ana Bilim Dalı, mustafafatihay@akdeniz.edu.tr

Atf: Ölmez Fıçıcı, Hatice – Ay, Mustafa Fatih. "4-6 Yaş Kuran Kursu Öğreticileri Tarafından Geliştirilen Materyallerin İncelenmesi". *Akdeniz İlahiyat Dergisi*, 1 (2025), 53-74.

level of children aged 4–6, especially in terms of supporting letter recognition, reinforcement through visual-auditory stimuli, and motor skill development. However, it was determined that the string-threading alphabet material was less suitable for four-year-olds due to the small hole sizes in the wooden letters, indicating a need for revision. Most materials in this category were prepared using economical yet durable materials such as paper, cardboard, or wood, and were designed to support active student participation in classroom settings. The materials developed for the values education and religious knowledge area include hand puppets, finger puppets, a story rug, a story apron, a penguin wheel, and materials related to the 99 Names of Allah (*Esmâü'l Hüsnâ*). These materials were also prepared with durable materials such as felt, fabric, or wood and were designed with various figures added to facilitate diverse learning objectives. All of these materials were developed to concretize the teaching of religious and moral values and to increase children's engagement and participation. The use of storytelling, drama, and play-based learning approaches supported by these materials was observed to have a positive effect on both the cognitive and emotional development of children. The study was conducted using qualitative research methods, specifically the case study model and the collective (comparative) case design. The materials were obtained from instructors working in 4-6 age group Quran Courses under the Muratpaşa District Mufti's Office. Based on the data obtained, the materials were analyzed in relation to the curriculum's intended learning outcomes, their suitability to the age and developmental level of the children, and their alignment with material development principles. As a result of the evaluation, it was found that the materials developed by the instructors were generally consistent with the curriculum, though some required revision to better suit the characteristics of specific age groups. Furthermore, it was concluded that the variety of materials enriched the course process, increased students' motivation, and supported learning through enjoyment. In this context, it is recommended that instructors be further supported in the area of material development and be equipped through in-service training programs. Similarly, it is suggested that the General Directorate of Educational Services under the Presidency of Religious Affairs establish structures to encourage material production by instructors and systematize developments in the field.

Keywords: Religious Education, 4-6 Age Group Quran Course, Material, Presidency of Religious Affairs (Diyanet).

Öz

Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı 4-6 yaş Kur'an Kurslarında kullanılan materyaller Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmakta ve tüm Türkiye genelinde standart bir şekilde öğreticilere ulaştırılmaktadır. Bu materyallerin hazırlanmasında, çocukların yaş ve gelişim özellikleri, pedagojik hassasiyetler, dinî değerlerin aktarımına ilişkin ilkeler ile etkin öğrenme yaklaşımları göz önünde bulundurulmaktadır. Okul öncesi dönemdeki çocukların dikkat süreleri, algı yetenekleri ve soyut kavramları anlama düzeyleri göz önüne alındığında, bu materyallerin öğrenme sürecini somutlaştırmaya yönelik olarak tasarlanması büyük önem taşımaktadır. Hazırlanan bu materyallerin standart bir şekilde tüm öğreticilerin kullanımına sunulması, ülke genelinde aynı kazanımların benzer yöntemlerle çocuklara ulaştırılmasını hedefler. Bu standartlaşma, içerik eşitliği ve öğretim kalitesinde süreklilik sağlamayı amaçlamaktadır. Ancak her sınıf ortamı ve öğrenci grubu kendine özgü farklılıklar barındırdığından, sahada görev yapan öğreticiler, çocukların öğrenme süreçlerini daha etkin ve somut hâle getirmek amacıyla kendi imkânlarıyla ek materyaller de geliştirebilmektedir. Bu tür materyaller, sınıf içi uygulamalarda çocukların dikkatini çekmek, katılımı artırmak ve kalıcı öğrenme sağlamak adına önemli bir işlev görmektedir. Aynı zamanda öğreticinin sınıf içi gözlemleriyle şekillenen bu materyaller, çocuğun ilgisine ve ihtiyaçlarına doğrudan cevap verebilecek özgün araçlar niteliği taşımaktadır. Bu çalışmada, Antalya ili Muratpaşa İlçe Müftülüğüne bağlı olarak görev yapan beş öğretici tarafından geliştirilen on iki öğretim materyali, Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan öğretim programına ve materyal geliştirme ilkelerine uygunluğu açısından incelenmiştir. Bu incelemede materyaller, ilgili olduğu konu bütünlüğünü sağlamak için programda yer alan öğrenme alanlarına göre "Kur'an-ı Kerim" ve "Değerler Eğitimi-Dini Bilgiler" olmak üzere iki ana başlık altında kategorize edilmiştir. Bu sınıflama, materyallerin öğretim programındaki hedef kazanımlarla ne derece uyumlu olduğunu belirlemek açısından anlamlı bir zemin oluşturmuştur. Kur'an-ı Kerim alanına ait materyaller arasında harf tombalası, hafıza kartları, balık tutma oyunu, harf zarı, harflere ip geçirme materyali ve zımparalı harf seti yer almaktadır. Bu materyallerin, 4-6 yaş grubunun gelişim düzeyine uygun olduğu; özellikle harf tanıma, görsel-işitsel uyaranla pekiştirme ve motor becerileri destekleme açısından etkili olduğu tespit edilmiştir. Harflere ip geçirme materyalinin ise 4 yaş grubuna hitap etmede zorlandığı, ahşap harflerin delik boyutlarının küçük olması nedeniyle revizyona ihtiyaç duyduğu değerlendirilmiştir. Bu kategorideki materyallerin büyük çoğunluğu kağıt, karton veya ahşap gibi ekonomik aynı zamanda da dayanıklı malzemelerle hazırlanmış, sınıf içi uygulamalarda öğrencilerin aktif katılımını destekleyecek şekilde tasarlanmıştır. Değerler eğitimi ve dini bilgiler alanındaki materyaller ise el kuklası, parmak kuklası, hikâye halısı, hikâye önlüğü, penguen çarkı ve Esmâü'l Hüsnâ materyalleridir. Bu kategorideki materyaller ise keçe, kumaş veya ahşap gibi dayanıklı malzemelerle hazırlanmış, üzerine eklenen farklı figürlerle farklı kazanımlara yönelik uygulama imkanı verebilecek şekilde tasarlanmıştır. Bu materyallerin tamamı, dini ve ahlaki değerlerin öğretilmesini somutlaştırmak ve çocukların dikkatini çekerek katılımını artırmak amacıyla geliştirilmiştir. Çalışmanın yöntemi, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli ve kollektif (karşılaştırmalı) durum deseni şeklinde belirlenmiştir. Materyaller Antalya ili Muratpaşa İlçe Müftülüğünde görevli 4-6 yaş Kur'an Kursu öğreticilerinden alınmıştır. Ulaşılan veriler ışığında incelenen materyaller, öğretim programında yer alan kazanımlarla olan ilişkileri, çocukların yaş ve gelişim düzeyine uygunlukları ile materyal geliştirme ilkelerine göre analiz edilmiştir. Değerlendirme sonucunda, öğreticiler tarafından geliştirilen materyallerin genel olarak öğretim programına uygun olduğu, ancak bazılarının yaş grubu özelliklerine göre yeniden düzenlenmesi gerektiği ortaya konmuştur. Ayrıca materyal çeşitliliğinin ders işleyişini daha etkili kıldığı, öğrencilerin motivasyonunu

artırdığı ve eğlenerek öğrenmeyi desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, öğretmenlerin materyal geliştirme konusunda daha fazla desteklenmesi ve hizmet içi eğitimlerle donatılması önerilmektedir. Aynı şekilde Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün, öğretmenlerin materyal üretimini teşvik eden yapılar oluşturmaları, alandaki gelişmeleri sistemli hale getirmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, 4-6 Yaş Kuran Kursu, Materyal, Diyanet İşleri Başkanlığı.

Giriş

Okul öncesi dönem, çocuğun gelişiminin hızlı ve öğrenme kabiliyetinin oldukça yüksek olduğu bir dönemdir. Bu dönemde uygulanan okul öncesi eğitimde, eğitimciler tarafından çocukların; beden, zihin ve duygu gelişimlerinin desteklenmesi, öğrendiklerini günlük hayata uyarlama becerisi kazanmaları hedeflenir. Çocukların bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve motor becerilerinin gelişimini desteklemek, Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak, içinde yaşadığı toplumun değerlerine uygun davranışlar sergilemelerine yardımcı olmak ve onları ilkokula hazırlamak okul öncesi eğitimin temel amaçlarını oluşturur.¹ Söz konusu okul öncesi eğitim Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı anaokulları ve Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı 4-6 yaş Kur'an Kurslarında uygulanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda tüm gelişim alanlarını destekleyen bir eğitim modeli tercih edilir. Gelişim alanları, biyolojik, bilişsel, psiko-motor, sosyal ve duygusal, dini ve ahlaki olarak hem bir bütünlük içerisinde ilerler hem de birbiri ile ilintilidir.² Gelişim alanlarından biri olan dini gelişim, belirli bir eğitim süreci boyunca dindarlığın şekil ve düzeyinin değişmesini ifade eder.³ Özellikle okul öncesi dönemdeki dini deneyim ve yaşantılar, bu dönemde alınan din eğitimi sayesinde içinde bulunulan döneme katkı sağladığı gibi sonraki gelişim dönemlerine de ahlaki bir hazırlık sağlar. Bu hazırlık, gözlem ve taklitler sonucunda yetişkinlik dönemi dindarlığını geliştirmeye yöneliktir.⁴

Türkiye'de okul öncesi dönemde, 48 ay ve üzeri çocuklara din eğitimi verilen kurum Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı 4-6 yaş Kur'an Kurslarıdır. 4-6 yaş Kur'an Kurslarının 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından açılmasıyla Türkiye'de ilk kez devlet eliyle okul öncesi döneme yönelik din eğitimi faaliyeti başlamıştır. 4-6 yaş Kur'an Kursları kısa bir sürede yaygın din eğitiminin en dinamik halkası haline gelmiştir. Çünkü okul öncesi dönemde çocuklar, yetişkinlere göre çevre etkilerine çok daha duyarlı ve daha hızlı öğrenirler.⁵ 4-6 yaş Kur'an Kurslarında da dini bilgilerin yanı sıra sevgi, saygı, dürüstlük, yardımlaşma gibi evrensel değerlerin kazandırılmasının hedeflenmesi, ailelerin, çocuklarının manevi gelişimini de destekleme arayışları, bu kursları oldukça dinamik bir hale getirmektedir. Velilerin de aynı zamanda eğitimin bir parçası olduğu düşünüldüğünde, 4-6 yaş Kur'an Kurslarının yaygın eğitim içerisindeki payı her geçen gün artmaktadır. 4-6 yaş Kur'an Kursları ile çocukların; bilişsel, sosyal-duygusal, motor, dil ve öz bakım gelişim alanlarını çeşitli etkinliklerle destekleyecek nitelikte öğrenim görmelerini, kazanacakları değerleri günlük hayatta kullanmalarını, sağlıklı bir din ve ahlak gelişimi göstermelerini, dini kavramlar, dini davranışlar ve değerler ile ilgili olumlu deneyimler yaşamalarını sağlamak amaçlanır.⁶ Söz konusu amaçların gerçekleştirilmesi Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan 4-6 yaş öğretim programında yer alan dersler ve kazanımları sayesinde olur. Bu derslerin işlenişinde kullanılan materyallerin çeşitlilik göstermesi öğrenmenin niteliğini artırır. Materyaller, hitap ettikleri duyu organları yoluyla öğrenmenin oluşmasına katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda öğrenilenlerin somutlaştırılmasına ve kolay anlaşılır hale gelmesine katkı sağlayan materyaller; çocukların

¹ *Okul Öncesi Eğitim Programı*, (Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 2024), 7.

² Mustafa Köylü - Cemil Oruç, *Çocukluk Dönemi Din Eğitimi* (Ankara: Nobel Yayıncılık, 2022), 5.

³ Raymond F. Paloutzian, *Invitation to the Psychology of Religion* (London: Allyn and Bacon, 1996), 82.

⁴ Köylü - Oruç, *Çocukluk Dönemi Din Eğitimi*, 51.

⁵ Nuray Senemoğlu, *Gelişim Öğrenme ve Öğretim* (Ankara: Anı Yayıncılık, 2023), 7.

⁶ *4-6 yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretim Programı* (Ankara: Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2022), 6.

yaratıcılıklarını göstermelerine ve bir bakıma kendilerini keşfetmelerine de yardımcı olabilen araçlardır.⁷

Okul öncesi eğitimde kullanılan materyallerin çocuğun gelişimine uygun, ilgi, istek ve ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olması tercih edilmelidir. Bununla birlikte materyaller aracılığıyla çok çeşitli öğrenme ortamları oluşturulabilir. Bu ortamlar bilginin bellekte kalıcı bir biçimde kodlanmasına yardımcı olurken, çocukların öğrenmeye yönelik motivasyon ve isteklerini canlı tutmayı sağlar.⁸ Materyaller, zaman konusunda da tasarruf sağladığı gibi, öğretmen ve çocuğun birlikte çalışmasına imkan tanıyarak sağlıklı bir öğretmen-öğrenci etkileşimi oluşturulmasına destek olmaktadır.⁹ Bir derste kullanılan en temel materyalin ders kitabı olduğu bilinen bir durumdur. 4-6 yaş Kur'an Kurslarında kullanılan temel materyaller Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanır. Bu materyaller; öğrenciler için hazırlanmış ders kitapları, öğrenciler için hazırlanmış etkinlik kitapları, Etkinliklerle Elif-ba Seti ve çeşitli hikaye kitaplarıdır.¹⁰ Hazırlanan bu materyaller basılı olan yayınlar kısmıdır. Bunun yanında dijital yayın içerikleri ve öğrenciler tarafından geliştirilen materyaller de bulunur. Bu araştırmanın konusunu öğrenciler tarafından geliştirilen materyaller oluşturmaktadır.

Yapılan literatür araştırmasında, 4-6 yaş Kur'an Kursları ile ilgili bazı çalışmalar tespit edilmiştir. Bu çalışmalardan biri Sümeyye Zırh'ın hazırladığı "Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları 4-6 yaş Hikâye Kitaplarının Biçim, İçerik ve Görseller Açısından İncelenmesi" dir.¹¹ Bu çalışmada 4-6 yaş arası çocukların gelişim özellikleri ve çocuk hikâye kitaplarında bulunması gereken özellikler ele alındıktan sonra Diyanet İşleri Başkanlığı çocuk yayınları bünyesindeki materyallerden örnek hikâyeler biçim ve içerik yönünden incelenmiştir. İnceleme sonucunda hikâye kitaplarının puntolarının ve görsellerinin 4-6 yaş çocuklar için uyumlu, kitaplarda işlenen konuların çocukların bilişsel gelişimlerine uygun olduğu belirlenmiştir. Yasemin Ateşmen'in hazırladığı "4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Değerler Eğitimi ve Din Öğretiminde Yararlanılan Materyallerin İncelenmesi"¹² başlıklı yüksek lisans tezinde ise değer kavramı ele alınmış, değer öğretimi yaklaşımlarına değinilmiş ve 4-6 yaş Kur'an Kursları ana materyallerinden etkinlik kitapları ile bazı ek materyaller içerik, üslup ve görsellik bakımından incelenmiştir. İncelenen ek materyallerin genelinin 4-6 yaş arası çocukların kavrama düzeylerine uygun olduğu ve dilinin sade olduğu ancak bazılarında mecazlı ifadeler ve deyimlere yer verildiği belirlenmiştir. Materyallerden Kur'an Kursları Etkinlik Kitabı'nda ise çocukların gelişimsel açıdan ihtiyaç duymadıkları kazanımlara yer verildiği ifade edilmiştir. Hatice Süeda Yavuz'un hazırladığı "Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubu Kuran Kurslarında Kullanılan Materyallerin İncelenmesi"¹³ başlıklı çalışmada da 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında kullanılan "Kur'an Kursları Öğretici Kitabı 1-2" ve "Hikâyeler ve Etkinliklerle Değerler Eğitimi Seti" başlıklı materyallerdeki etkinliklerin materyal hazırlama ilkeleri ve materyalleri kullanan öğrencilerin görüşleri doğrultusunda çocukların gelişim özelliklerine uygun olup olmadığı incelenip genel olarak uygun olduğu ancak bazı etkinliklerin 4 yaşa uygun olmadığı tespit edilmiştir. Akife Taş 'Okul Öncesi Çocuk Kitaplarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi'¹⁴ başlıklı çalışmada Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan

⁷ Belkıs Tekmen, "Öğretim Araç Gereçlerinin Teorik Temelleri", *Okul Öncesi Eğitim İçin Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, ed. Eser Ültay - Neslihan Ültay (Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2020), 42.

⁸ Rengin Zembat vd., "Okul Öncesi Eğitimde Doğal ve Artık Materyallerin Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşleri", *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 4/1 (2020), 29-32.

⁹ Zembat vd., "Okul Öncesi Eğitimde Doğal ve Artık Materyallerin Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşleri", 21.

¹⁰ "https://egitimhizmetleri.diyanet.gov.tr/kategoriler/materyaller/basili-materyaller" (Erişim 04 Ocak 2025).

¹¹ Sümeyye Zırh, *Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları 4-6 Yaş Hikâye Kitaplarının Biçim, İçerik ve Görseller Açısından İncelenmesi* (Ankara: Ankara Üniversitesi, 2023).

¹² Yasemin Ateşmen, *4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Değerler Eğitimi ve Din Öğretiminde Yararlanılan Materyallerin İncelenmesi* (Ankara: Ankara Üniversitesi, 2022).

¹³ Hatice Süeda Yavuz, *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubu Kuran Kurslarında Kullanılan Materyallerin İncelenmesi* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2024).

¹⁴ Akife Taş, *Okul Öncesi Çocuk Kitaplarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi* (Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, 2023).

Hikâyeler ve Etkinliklerle Değerler Eğitimi Seti'nin öğrenci gelişimleri ve müfredatı ile uyum içerisinde olup olmadığını incelemiş ve değerleri kazandırmakta oldukça başarılı olduğu sonucuna varmıştır. Bediha Emin'in hazırladığı 'Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Setinin Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş öğretim programına Göre İncelenmesi'¹⁵ başlıklı çalışmada öğretmenlerin Adım Adım İyilik Eğitim Seti'ni 4-6 yaş öğretim programına göre nasıl değerlendirdiği incelenmiş ve ilgili materyalin 4 yaş için uygun olduğu fakat 5-6 yaş grubu için çok basit düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İsmail Bulut ve Bekir Sarı tarafından hazırlanan "Kur'an Kursları Öğretici Kitabındaki Etkinlik Uygulamalarının Öğretici Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi"¹⁶ başlıklı makalede Amasya'da görev yapan 51 öğreticiyle 4-6 yaş Kur'an Kursları ana materyallerinden olan etkinlik ve öğretici kitaplarının verimliliği ve karşılaşılan sorunlar hakkında görüşme yapılmış, görüşme sonucunda öğrencilerin farklı yaş gruplarında olmasıyla öğretmenlerin etkinliklerin tamamını uygulayamadığı belirlenmiştir. Rahime Betül Yalçinkaya ve Semra Çinemre'nin 'Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Hikayeler ve Etkinliklerle Değerler Eğitimi Seti I-II'nin Din Eğitimi Açısından İncelenmesi'¹⁷ adlı makalesinde Hikâyeler ve Etkinliklerle Değerler Eğitimi Seti I-II incelenmiş ve ilgili materyalin başta Allah inancı olmak üzere çocuğun din eğitimini destekleyen bir içeriğe sahip olduğu ortaya konulmuştur. Söz konusu tüm çalışmalarda Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan öğretici kitapları, Hikâyeler ve Etkinliklerle Değerler Eğitimi Seti veya basılı ve yayınlanmış diğer okul öncesi hikaye kitapları incelenmiştir. Materyal hazırlama ve kullanma son yıllarda yapılan program değişikliklerinde en çok vurgulanan becerilerden biridir. Çünkü materyal kullanma, öğrencilerin mümkün olduğunca daha fazla duyu organı ile öğrenmesini sağlar.¹⁸ Materyal tasarımı, öğretim sürecinin başarısını doğrudan etkileyen ciddi ve planlı bir faaliyettir. Bu süreçte, öğrencilerin belirlenen kazanımlara ulaşmalarını sağlamak amacıyla, materyallerin pedagojik uygunluk, hedeflerle uyum ve materyal tasarımı ilkeleri doğrultusunda geliştirilmesi gerekmektedir. Böylece hem öğretimin niteliği artmış olur hem de hazırlanan materyalin öğretmene adeta asistanlık yapması sağlanmış olur.¹⁹ Buna göre bir öğretim materyali, öğrencinin yaşına uygun, kolay kullanılabilir olmalı aynı zamanda materyaldeki nesne, yazı ve resimler açık, net ve kolay anlaşılabilir olmalıdır.²⁰ Tuğba Yanpar Şahin ve Soner Yıldırım tarafından materyal tasarım ilkeleri şöyle ifade edilmiştir:²¹

- Öğretim materyali, basit sade ve anlaşılabilir olmalıdır.
- Ders programlarını destekleyici biçimde dersin hedef ve kazanımlarına uygun olmalıdır.
- Dersin konusunu oluşturan bütün bilgilerle değil, önemli ve özet bilgilerden oluşmalıdır.
- Kullanılan görsel öğeler (resim, grafik, renk vb.) önemli noktaları vurgulayıcı olup abartılı olmamalıdır.
- Kullanılan yazılı metinler, görsel-işitsel öğeler öğrencinin pedagojik özelliklerine uygun olmalı ve gerçek hayatla tutarlılık göstermelidir.
- Öğrenciye alıştırma ve uygulama imkânı vermelidir.
- Her öğrencinin kullanımına imkân vermelidir.
- Basit ve dayanıklı malzemelerden oluşturulmalıdır.
- Gerekğinde kolaylıkla geliştirilebilir ve güncellenebilir olmalıdır.

¹⁵ Bediha Emin, *Adım adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Setinin Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Öğretim Programına Göre İncelenmesi* (Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi, 2024).

¹⁶ İsmail Bulut - Bekir Sarı, "Kur'an Kursları Öğretici Kitabındaki Etkinlik Uygulamalarının Öğretici Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi", *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi* 14/2 (2021).

¹⁷ Rahime Betül Yalçinkaya - Semra Çinemre, "Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Hikayeler ve Etkinliklerle Değerler Eğitimi Seti I-II'nin Din Eğitimi Açısından İncelenmesi", *Atebe Dini Araştırmalar Dergisi* 12 (2024), 119-150.

¹⁸ Tuğba Yanpar Yelken, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (Ankara: Anı Yayıncılık, 2015), 10.

¹⁹ Şemsettin Gündüz - Ferhan Odabaşı, "Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi", *The Turkish Online Journal of Educational Technology* 3/1 (2004), 45.

²⁰ Nazmi Şimşek, *Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı* (Ankara: Anıl Matbaası, 1997), 69.

²¹ Tuğba Yanpar Şahin - Soner Yıldırım, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (Ankara: Anı Yayıncılık, 1999), 27-31.

Bu araştırmada literatürde incelenen diğer çalışmalardan farklı olarak öğretmenler tarafından geliştirilen materyaller incelenmiştir. Araştırmanın ana problemi; 4-6 yaş Kur'an Kurslarında öğretmenler tarafından geliştirilen materyallerin çocukların gelişim özelliklerine ve materyal geliştirme ilkelerine uygun olup olmadığı sorusudur. Bu bağlamda araştırmanın alt problem cümleleri şöyledir:

1. 4-6 yaş Kur'an Kursu öğretmenleri tarafından geliştirilen materyaller hedef sınıf düzeyine uygun mudur?
2. 4-6 yaş Kur'an Kursu öğretmenleri tarafından geliştirilen materyaller öğretim programında yer alan kazanımlara uygun mudur?
3. 4-6 yaş Kur'an Kurslarında öğretmenler tarafından geliştirilen materyaller, materyal geliştirme ilkelerine uygun mudur?

1. Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Durum çalışması; bir veya daha fazla durumun yoğun ve detaylı bir tanımı ve analizi olarak tanımlanır. İçsel, genel ve kolektif olmak üzere çeşitli desenleri vardır.²² Bu çalışmada karşılaştırmalı (kolektif) durum çalışması deseni kullanılmıştır. Karşılaştırmalı durum çalışması, birden çok durum birlikte değerlendirildiğinde karşılaştırma yapmaya imkân sağlayan bir durum desendir.²³ Bu araştırmada, Antalya ili Muratpaşa İlçe Müftülüğüne bağlı olarak çalışan 5 öğretici tarafından geliştirilen materyaller, Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan öğretim programına ve materyal geliştirme ilkelerine uygunluğu açısından incelenmiştir. Bu incelemede materyaller ilgili olduğu konu bütünlüğünü sağlamak için programda yer alan öğrenme alanlarına göre kategorize edilmiştir ve karşılaştırmalı bir şekilde incelenmiştir. Materyalleri geliştiren 5 öğretici, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4 ve Ö5 şeklinde isimlendirilmiştir. Öğreticilere ait demografik bilgiler şu şekildedir: Öğretici Ö1, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an Kurslarında 10 yıldır, 4-6 yaş Kur'an Kurslarında 8 yıldır geçici öğretici olarak görev yapmaktadır. İlahiyat Fakültesi (İLİTAM) mezunu olup pedagojik formasyon ve materyal geliştirme eğitimi almamıştır. Öğretici Ö2, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an Kurslarında 18 yıldır, 4-6 yaş Kur'an Kurslarında 9 yıldır kadrolu öğretici olarak görev yapmaktadır. İlahiyat Fakültesi (İLİTAM) mezunu olup pedagojik formasyon eğitimi almış, materyal geliştirme eğitimi de pedagojik formasyon eğitimi içerisinde almıştır. Öğretici Ö3, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an Kurslarında 4 yıldır, 4-6 yaş Kur'an Kurslarında da yine 4 yıldır geçici öğretici olarak görev yapmaktadır. İlahiyat Fakültesi (İLİTAM) mezunu olup pedagojik formasyon ve materyal geliştirme eğitimi almamıştır. Öğretici Ö4, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an Kurslarında 14 yıldır, 4-6 yaş Kur'an Kurslarında 1 yıldır kadrolu öğretici olarak görev yapmaktadır. İlahiyat Fakültesi mezunu olup pedagojik formasyon eğitimi almış, materyal geliştirme eğitimi de pedagojik formasyon eğitimi içerisinde almıştır. Öğretici Ö5, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an Kurslarında 15 yıldır, 4-6 yaş Kur'an Kurslarında 9 yıldır kadrolu öğretici olarak görev yapmaktadır. İlahiyat Fakültesi mezunu olup pedagojik formasyon ve materyal geliştirme eğitimi almamıştır. Öğreticilere ait açıklanan bu demografik bilgiler ile materyallere ait bilgiler tablo 1'de gösterilmiştir.

²² Larry B. Christensen vd., *Araştırma Yöntemleri Desen ve Analiz*, çev. Ahmet Aypay (Ankara: Anı Yayıncılık, 2020), 417.

²³ Christensen vd., *Araştırma Yöntemleri Desen ve Analiz*, 419.

Tablo 1: Materyallere Ait Bilgiler

Materyal Adı	Öğrenme Alanı	Kazanımları	Öğretici	Öğreticiye Ait Bilgiler
Harf Tombalası	Kur'an-ı Kerim	1.Harflerin isimlerini tanır. 2.Harflerin şekillerini tanır. 3.Harflerin seslerini tanır.	Ö3	Geçici Öğretici Görev yılı: 4 4-6 yaş görev yılı: 4 Mezuniyet: İltam Pedagojik Form: yok Materyal Glş. Eğ: yok
Hafıza Kartı	Kur'an-ı Kerim	1.Harflerin isimlerini tanır. 2.Harflerin şekillerini tanır. 3.Harflerin seslerini tanır.		
Balık Tutma Oyunu	Kur'an-ı Kerim	1.Harflerin isimlerini tanır. 2.Harflerin şekillerini tanır. 3.Harflerin seslerini tanır.	Ö4	Kadrolu Öğretici Görev yılı: 14 4-6 yaş görev yılı: 1 Mezuniyet: İlahiyat Pedagojik Form: var Materyal Glş. Eğ: var
Penguen Çarkı	Değerler Eğitimi	Değerler eğitimi alanındaki tüm kazanımlar*	Ö5	Kadrolu Öğretici Görev yılı: 15 4-6 yaş görev yılı: 9 Mezuniyet: İlahiyat Pedagojik Form: yok Materyal Glş. Eğ: yok
Harf Zarı	Kur'an-ı Kerim	1.Harflerin isimlerini tanır. 2.Harflerin şekillerini tanır. 3.Harflerin seslerini tanır.		
El Kuklası	Dini Bilgiler, Değerler Eğitimi	Dini Bilgiler ve Değerler eğitimi alanındaki tüm kazanımlar**	Ö1	Geçici Öğretici Görev yılı: 10 4-6 yaş görev yılı: 8 Mezuniyet: İltam Pedagojik Form: yok Materyal Glş. Eğ: yok
Hikaye Halısı	Dini Bilgiler, Değerler Eğitimi	Dini Bilgiler ve Değerler eğitimi alanındaki tüm kazanımlar**		
Hikaye Önlüğü	Dini Bilgiler, Değerler Eğitimi	Dini Bilgiler ve Değerler eğitimi alanındaki tüm kazanımlar**		
Parmak Kuklası	Dini Bilgiler, Değerler Eğitimi	Dini Bilgiler ve Değerler eğitimi alanındaki tüm kazanımlar**		
Esmâü'l Hüsnâ Materyalleri	Dini Bilgiler	1.Allah'ın her şeyi bildiğini söyler. 2. Allah'ın her şeyi işittiğini söyler. 3. Allah'ın merhametli olduğunu söyler.		
Zımparalı Harfler	Kur'an-ı Kerim	1.Harflerin isimlerini tanır. 2.Harflerin şekillerini tanır. 3.Harflerin seslerini tanır.	Ö2	Kadrolu Öğretici Görev yılı: 18 4-6 yaş görev yılı: 9 Mezuniyet: İltam

* 4-6 yaş Grubu Kuran Kursu Öğretim Programı, (Ankara: Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2022)13-29.

** 4-6 yaş Grubu Kuran Kursu Öğretim Programı, (Ankara: Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2022)13-29.

Harflere İp Geçirme	Kur'an-ı Kerim	1.Harflerin isimlerini tanır. 2.Harflerin şekillerini tanır. 3.Harflerin seslerini tanır.	Pedagogik Form: var Materyal Glş. Eğ: var
----------------------------	----------------	---	--

Daha sonra araştırmanın kapsamındaki materyaller incelenip, elde edilen tüm veriler çaprazlama durum analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Karşılaştırmalı durum çalışmasında verilerin analiz yöntemi olarak her bir durumun ayrı ve yoğun biçimde analiz edilmesine olanak sağlayan çaprazlama durum analizi yapılarak ortaya çıkan veriler; yaş, sınıf içi uygulama, kazanımlar ve materyal tasarlama ilkelerine uygunluğu gibi kriterlerle karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

2. Materyallerin İncelenmesi

4-6 yaş Kur'an Kursu öğretmenleri tarafından geliştirilen materyaller öncelikle öğrencinin ilgili öğrenme alanlarında belirlenen kazanımlara ulaşmasını hedefler. Çalışmanın bu bölümünde incelenen materyallerin daha sistematik ve anlaşılır bir biçimde değerlendirilebilmesi amacıyla, materyaller ilgili öğretim programında²⁴ yer alan öğrenme alanlarına göre kategorize edilmiştir. Araştırmada incelenen 12 materyalin 6'sı Kur'an-ı Kerim alanında kullanılmakta, 6'sı da değerler eğitimi ve dini bilgiler alanında kullanılmaktadır.

2.1. Kur'an-ı Kerim Alanına Ait Geliştirilen Materyallerin İncelenmesi

Kur'an-ı Kerim alanının çerçevesi, Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan öğretim programıyla belirlenmiştir.²⁵ Bu öğretim programına göre öğrencilerin ilgili eğitim-öğretim yılının birinci döneminin sonuna kadar harfleri, ikinci dönem ise med harfleri, cezm, şedde, tenvin, lafzatullah konularını bitirmeleri ve sonrasında Kur'an-ı Kerim okumaya başlamaları hedeflenir. Sınıf içinde materyal olarak kullanılan Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün yayınlamış olduğu "Etkinliklerle Elif-Ba" kitabındaki etkinliklerin yeterli gelmediği durumlarda öğretmenler tarafından harflerin öğrenimini kolaylaştırmak ve somutlaştırmak amacıyla farklı materyaller kullanılmaktadır. Bu bölümde öğretmenlerle yapılan ön görüşmede belirlenen 12 adet materyal arasından Kur'an-ı Kerim alanında kullanılmakta olan 6 adet materyal incelenmiştir.

2.1.1. Hafıza Kartları

Resim 1: Hafıza Kartları

²⁴ 4-6 yaş Grubu Kuran Kursu Öğretim Programı, (Ankara: Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2022)13-29.

²⁵ 4-6 yaş Grubu Kuran Kursu Öğretim Programı, (Ankara: Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2022), 29.

Hafıza kartları, 2 takım halinde Arap alfabesindeki 28 adet harften oluşan, karton veya mukavvadan yapılabilen bir materyaldir. Öğretilmek istenen harflerden ikişer tane kart seçilir ve bu kartlar masanın üzerine ters kapatılır. Öğrenciye arka arkaya iki kere kart açma hakkı verilir ve aynı harf içeren iki kartı bulması istenir. İkinci defa açtığı anda aynı kartı bulamamışsa kartı açtığı yere tekrar kapatır ve hangi harf olduğunu aklında tutar. Bu materyalle öğrencinin akılda tutma (hafıza) becerisini geliştirip harflerin diğer eşlerinin yerini bulması amaçlanır, oyuna devam edildikçe harflerin pekiştirilmesi sağlanır. Çocuklar 4 yaşından önce hatırlamanın şu anda görülen ve bilinen durumlardan ibaret olduğunu düşünürken, 4 yaşına geldiklerinde hatırlamanın geçmişten bir şeyleri anımsamak olduğunu anlarlar.²⁶ O yüzden bu materyalin Etkinliklerle Elifba kitabından işlenen dersin sonraki zamanlarda hatırlanıp pekiştirilmesi bakımından oldukça etkili olduğu söylenebilir. Bu materyal, kağıttan hazırlanabilmesiyle yapımı kolay ve maliyeti az olan bir materyaldir. Hafıza kartları materyali, 2 ila 4 öğrenci arasında uygulanabilir. Dolayısıyla ilgili materyalin, sınıftaki öğrencilerin çeşitli gruplara ayrılması suretiyle uygulanabileceği düşünülmüştür. Yapılan incelemede materyalin 4-6 yaş öğretim programındaki Kur'an-ı Kerim ders planındaki 'Harflerin isimlerini, şekillerini ve seslerini tanır.' kazanımına uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

2.1.2. Harf Tombalası

Resim 2: Harf Tombalası

Harf tombalası, aynı tombala oyunu gibi uygulanır. Önceden hazırlanmış olan üzerinde Arapça harfler yazılı olan kartlar öğrencilere dağıtılır. Öğretici, üzerinde Arapça harflerin yazılı olduğu taşları torbadan çeker, öğreticinin torbadan çektiği taşları öğrenciler ellerindeki tombala kartlarından bulup eşleştirirler. Elinde bulunan karttaki tüm harfleri eşleştirmiş olan öğrenci oyunu kazanmış olur. Kağıttan yapılabilme imkânı olduğu için hazırlanması kolay ve maliyeti az olan bir materyaldir. Bu materyalle aynı zamanda etkili öğretim için yöntem ve tekniklerden tombala tekniği kullanılmış olur. Bu yöntem, merak uyandırıcı yönünün olmasıyla öğrencilerin dikkatlerini toplamalarına yardımcı olur.²⁷ Harf tombalası materyali, tüm öğrencilerin aynı anda derste aktif olmasını sağlayan bir materyaldir. Yapılan incelemede, ilgili materyalin 4-6 yaş Kuran Kursu öğretim programındaki Kur'an-ı Kerim ders planında bulunan 'Harflerin isimlerini, şekillerini ve seslerini tanır.' kazanımına²⁸ uyumlu olduğu görülmüştür.

²⁶ Zuhal Cafoğlu - Mehmet Aksüt (ed.), *Eğitim Psikolojisi* (Ankara: Grafiker Yayınları, 2008), 195.

²⁷ Gürcü Koç - İsa Korkmaz, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, ed. Ahmet Doğanay (Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2015), 211.

²⁸ 4-6 yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretim Programı, 30-35.

2.1.3. Balık Tutma Oyunu

Resim 3: Balık Tutma Oyunu

Balık tutma oyununda, üzerinde harfler yazılı olan balık şekilleri karton ya da eva gibi okul öncesi etkinlik malzemelerinden hazırlanır ve üzerine metal tutturulur. Balıkların tutulması için ucuna mıknaş bağlanan bir olta hazırlanır. Öğrencilerin sırayla oltayı eline alıp, öğreticinin söylediği harfi tutmaya çalışması şeklinde uygulanır. Karton ya da evadan hazırlanmış olmasıyla yapımı kolay ve maliyeti az olan bu materyal, bir öğrenci ve öğretici ile uygulanabilir. Bu materyalin aynı zamanda bir oyun olması öğrencilerin derse olan ilgisini artırır. Oyun, öğrencilerin belirli kuralları izlediği, amaca uygun bir ortam sağlayan, özellikle çocuklar için sıkıcı ve tekrarlarla dolu olan içerikler için yüksek motivasyon sağlayan öğretim yöntemidir.²⁹ Yapılan incelemede, ilgili materyalin 4-6 yaş öğretim programındaki Kur'an-ı Kerim ders planındaki 'Harflerin isimlerini, şekillerini ve seslerini tanır.' kazanımına³⁰ uyumlu olduğu görülmüştür.

2.1.4. Harflere İp Geçirme

Resim 4: Harflere İp Geçirme

Harflere ip geçirme materyali, üzerinde belirli aralıklarla deliklerden oluşturulan Arapça harflerin işlendiği ahşap materyaldir. Öğrencilere, öğretilmek istenen ahşap harf plakası ve uygun kalınlıkta ip verilir, öğrencilerden ipi deliklere sırasıyla geçirmesi istenir. Bu, bilişsel olarak harfin öğrenilmesine katkı sağladığı gibi, öğrencinin ipi deliklere geçirmesi suretiyle ince motor gelişimini de destekleyen, ahşaptan yapıldığı içinde oldukça dayanıklı olan bir materyaldir. Ahşap plakalar tüm öğrencilere dağıtılarak aynı anda hepsinin derste aktif olması sağlanmış olur. Harflere ip geçirme materyalini tasarlayan öğretici Ö2 ile yapılan görüşmede, bu materyali 4-6 yaşa yönelik hazırladığını, materyalleri

²⁹ Yanpar Yelken, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, 60.

³⁰ 4-6 yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretim Programı, 30-35.

sınıfta uyguladığını ve uygulama sonrasında ahşap plakalardaki deliklerin 4 yaşa uygun olmadığını, 5-6 yaş çocuklarla uygulanması gerektiğini bildirmiştir. Çocukların ince-motor becerilerinin yaşlarına bağlı olarak büyüme ile arttığı belirlenmiştir.³¹ O yüzden 4 yaş çocuklarının parmak kaslarının ince deliklere ip geçirebilecek düzeyde gelişmiş olmadığı, büyüme ile beraber söz konusu materyalin kullanımının daha uygun olabileceği düşünülmüştür. Yapılan incelemede, ilgili materyalin 4-6 yaş öğretim programındaki Kur'an-ı Kerim ders planındaki 'Harflerin isimlerini, şekillerini ve seslerini tanır.' kazanımına³² uyumlu olduğu ancak materyalin 4 yaş öğrenciler için yeniden revize edilerek, deliklerin daha büyük yapılması ile 4 yaş çocukların becerilerine uyumlu hale getirildikten sonra kullanılması gerektiği tespit edilmiştir.

2.1.5. Harf Zarı

Resim 5: Harf Zarı

Harf zarı, kartondan büyük bir zar hazırlanıp üzerine Arapça harfler yazılarak oluşturulur. Öğrenciye öğretilmek istenen harfler ilgili zarın üzerine yazılarak, öğretici tarafından zar atılır ve üste gelen harfin öğrenci tarafından bilinmesi beklenir. Bilemediği takdirde öğrenciye ipucu verilerek tekrar edilip öğrenmenin pekiştirilmesi hedeflenir. Kartondan hazırlandığı için yapımı kolay ve maliyeti az olan bu materyal bir öğrenci ve öğretici tarafından uygulanır. Öğretici öğrencileri ikiye bölerek ve her bir gruba harf zarı materyali hazırlayarak tüm öğrencileri derste aktif hale getirebilir. Yapılan incelemede, ilgili materyalin 4-6 yaş öğretim programındaki Kur'an-ı Kerim ders planındaki 'Harflerin isimlerini, şekillerini ve seslerini tanır.' kazanımına³³ uyumlu olduğu görülmüştür.

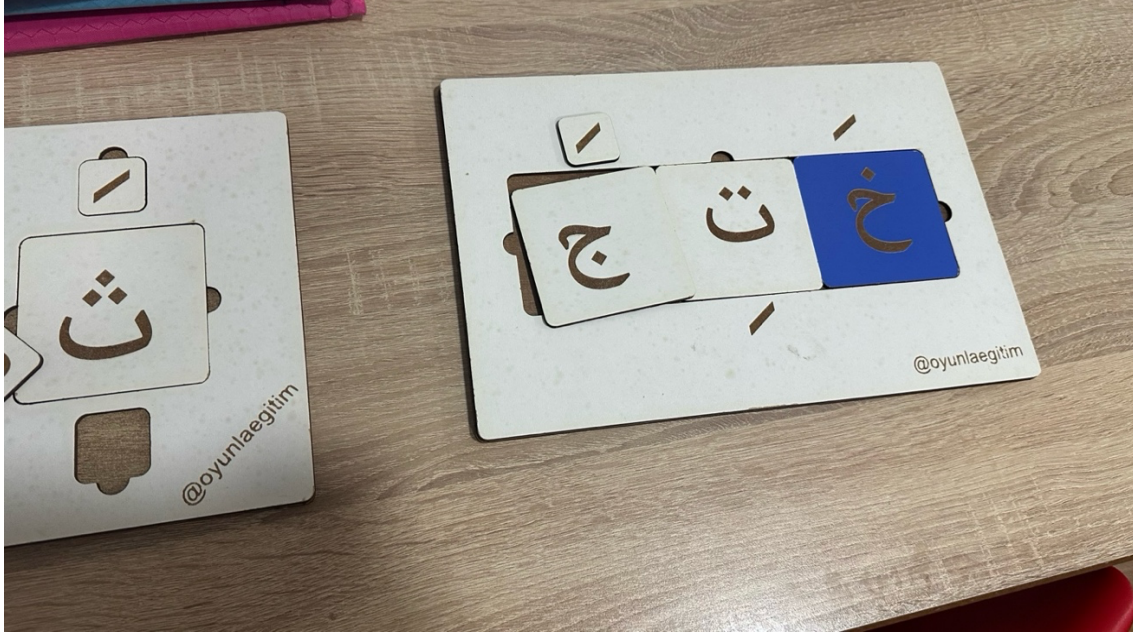
³¹ Emrullah Can Yavuz vd., "60-71 Aylık Çocukların İnce Motor Beceri Düzeylerinin Yaş ve Cinsiyet Değişkenleri Açısından İncelenmesi" 4/7 (2021), 8.

³² 4-6 yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretim Programı, 30-35.

³³ 4-6 yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretim Programı, 30-35.

2.1.6. Zımparalı Harf, Hareke ve Kelime Oluşturma Seti

Resim 6: Zımparalı Harf, Hareke ve Kelime Oluşturma Seti

Zımparalı harf, hareke ve kelime oluşturma seti, ahşap plakaların üzerine yerleştirilen zımpara dokulu Arapça harflerden oluşur. Öğrencinin bu materyal sayesinde harfleri görerek ve dokunarak tanıması hedeflenir. Ayrıca plakanın üzerine farklı hareketler yerleştirilerek değişik kelimeler oluşturulmasıyla öğrenmeyi kolaylaştıran bir materyaldir. Yüzeyinin zımparalı olması ile dokunma duyusunun gelişimine yardımcı olur. Parmakların nesnelerin çevresinde dolaşmasıyla dokunma duyusuna bir de devinim hissi eklenir. Hareket ederken bir şeye dokunulduğunda dokunma duyusu ve kas duyusu birbirine karışır ve ortaya stereognostik duyu çıkar.³⁴ Bu durum özellikle çocuklarda öğrenmeyi kolaylaştıran bir yöntem olarak kullanılabilir. Öğrenmenin gerçekleşmesi açısından öğrencilerin dikkatinin çekilmesi ve ders süresince sürdürülmesi oldukça önemlidir.³⁵ O yüzden ilgili materyal öğretici ve bir öğrenci ile uygulanırken diğer öğrencilere farklı bir etkinlik planlanmalıdır. Bu sayede hem materyal ile ilgili kullanım amacına ulaşılmış olur hem de diğer öğrencilerin dikkatinin dağılması engellenmiş olur. Ahşaptan yapılmış olan bu materyalin maliyeti yüksek olsa da daha dayanıklıdır. Bu materyal bir öğrenci ve öğretici tarafından uygulanır. Yapılan incelemede, ilgili materyalin 4-6 yaş öğretim programındaki Kur'an-ı Kerim ders planındaki 'Harflerin isimlerini, şekillerini ve seslerini tanı.' kazanımına³⁶ uyumlu olduğu görülmüştür.

2.2. Değerler Eğitimi ve Dini Bilgiler Alanına Ait Materyallerin İncelenmesi

Değerler eğitimi ve dini bilgiler alanının çerçevesi yine Kur'an-ı Kerim alanı gibi 4-6 yaş öğretim programı ile belirlenir. Dini bilgiler alanındaki ; Temel Bilgiler, Allah'ı Tanıyorum, Peygamberimizi Tanıyorum, Kitabımı Tanıyorum, Dua, ,Oruç, Namaz, Dini Mekanları Tanıyorum isimli üniteler ve değerler eğitimi alanındaki; Saygı, İş Birliği, Doğruluk ve Dürüstlük, Sorumluluk, Yardımlaşma, Empati, Sabır, Milli Değerler, Âdab-ı Muâşeret, Sevgi, Adalet ve Dini Değerler isimli ünitelerin ilgili eğitim-öğretim yılında öğretici tarafından işlenmesi hedeflenir. Bu ünitelerdeki kazanımların daha kolay ve somutlaştırıcı şekilde öğretilmesi için öğreticiler tarafından birtakım materyaller

³⁴ Maria Montessori, *Çocuğun Keşfi*, çev. Okhan Gündüz (İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2016), 141.

³⁵ Ali Sabancı - Emine Babaoğlu, *Yapılandırıcı Yaklaşım Göre Sınıf Yönetimi* (Ankara: Anı Yayıncılık, 2014), 189.

³⁶ 4-6 yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretim Programı, 30-35.

geliştirilmektedir. Çalışmanın bu bölümünde değerler eğitimi ve dini bilgiler alanına ait öğretmenler tarafından geliştirilen 6 farklı materyal incelenmiştir.

2.2.1. El Kuklası

Resim 7: El Kuklası

El kuklası, bir kız ve bir erkek çocuk şeklinde içine el sığacak boyutta kumaştan dikilmiş bir materyaldir. Sınıf içinde değerler eğitimi ya da dini bilgiler alanından herhangi bir konunun öğretilmesinde el kuklalarının konuşturulması yoluyla uygulanır. Kukla, insan ya da hayvan figüründe yapılmış, hareket ettirme ve konuşturma suretiyle kullanılan, özellikle okul öncesinde çok tercih edilen ve etkili olan bir materyaldir.³⁷ Artık malzemelerden dahi yapılabilmesi sebebiyle hazırlanması oldukça ucuzdur. Bu materyal öğretici tarafından tüm öğrencilerin dinleyici olarak ya da drama etkinliğine katılımcı olarak bulunması suretiyle uygulanır. Yapılan incelemede, 4-6 yaş öğretim programında değerler eğitimi ve dini bilgiler alanında yer alan kazanımlar³⁸ çok çeşitlilik göstermektedir. Söz konusu kukla materyalinin de konuşturma, şarkı söyletme, soru cevap yapma veya hikaye anlatırma gibi birçok yöntemle dini bilgiler ve değerler eğitimi alanındaki konuların işlenmesine imkan vermesi sebebiyle tek bir kazanıma bağlı kalmayıp, çok farklı kazanımların elde edilmesini sağladığı tespit edilmiştir. Okul öncesi dönem eğitiminde kullanılan kuklalar dikkat çekici ve eğlenceli yapıları sayesinde çocuğun dikkatini derse çekip, ilgiyi canlı tutar.³⁹ Böylece derste çocuğun konuya olan ilgisinin daha uzun sürdüğü gözlemlenmiştir. Soyut dini kavramların somut bir figür üzerinden gösterilmesi, küçük yaş gruplarında anlamlandırmayı kolaylaştırır.⁴⁰ Benzer şekilde kukla ile sunulan bilgi, doğrudan aktarımdan farklı olarak oyunlaştırılmış ve dramatize edilmiş bir bağlamda sunulur. Bu da anlamlı öğrenmeye olanak tanır.⁴¹ Kuklalar, konuşturma, şarkı söyletme ve hikaye anlatırma gibi etkinliklerle hem dil gelişimini hem de duygusal gelişimi desteklediği görülmüştür.⁴² Buna ilave olarak kukla etkinlikleri, çocukların empati kurmasına, sosyal rollerle

³⁷ Yanpar Yelken, *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, 149.

³⁸ 4-6 yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretim Programı, 12-28.

³⁹ Senemoğlu, *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*, 412.

⁴⁰ Elif Üstün - Berrin Akman, *Okul Öncesi Dönemde Eğitim* (Ankara: Kök Yayıncılık, 2009), 167.

⁴¹ David P. Ausubel, *Educational Psychology: A Cognitive View* (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1968), 45.

⁴² Jean Piaget, *The Psychology of the Child*, çev. Helen Weaver (New York: Basic Books, ts.), 123.

özdeşleşmesine ve olumlu değer yargıları geliştirmesine katkı sağlar.⁴³ İncelemede de görülen tüm bu didaktik ve pedagojik tespitler öğrenmenin kalıcı olmasında oldukça önemlidir.

2.2.2. Hikaye Halısı

Resim 8: Hikaye Halısı

Hikaye halısı, 50*70 cm boyutlarında keçeden yapılmış ve üzerine farklı figürler yapışabilen bir materyaldir. Öğretilmek istenen değerler eğitimi veya dini bilgiler alanına ait herhangi bir kazanım, materyalin üzerine konu ile ilgili varlıkların yapıştırılmasıyla öğretici tarafından hikayenin anlatılıp gösterilmesi yoluyla uygulanır. Hikaye, gerçek ya da gerçeğe yakın olayları anlatan, bir ya da birden fazla kahramanı olan zaman zaman da yaşamın içinden olayları anlatmaya yarayan edebi bir türdür.⁴⁴ Hikaye anlatma okul öncesi eğitimde çok tercih edilen bir yöntemdir. Bu materyal, sınıfta tüm öğrencilerin dinleyici olarak katılımıyla uygulanabilir. Yapılan incelemede aynı el kuklası materyalinde olduğu gibi, 4-6 yaş öğretim programında değerler eğitimi ve dini bilgiler alanında yer alan kazanımlar çok çeşitlilik göstermektedir.⁴⁵ İncelenen hikâye halısı materyalinin, anlatılmak istenen konunun içeriğine göre hazırlanmış cırt cırtlı figürler aracılığıyla kullanılabilmesi, materyalin sadece tek bir kazanımla sınırlı kalmaksızın, dinî bilgiler ve değerler eğitimi alanında farklı öğrenme kazanımlarının elde edilmesine imkân sağladığını ortaya koymuştur.

⁴³ Mustafa Erden - Yasemin Akman, *Eğitim Psikolojisi: Gelişim-Öğrenme-Öğretim* (Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2022), 213.

⁴⁴ Hülya Bektaş, *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Türkçe Dil Etkinliklerinde Kullandıkları Hikaye Anlatım Yöntemlerinin İncelenmesi: Karaman İli Örneği* (Konya, 2010), 6.

⁴⁵ 4-6 yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretim Programı, 12-28.

2.2.3. Hikaye Önlüğü

Resim 9: Hikaye Önlüğü

Hikaye önlüğü, keçe kumaştan imal edilmiş mutfak önlüğü şeklinde, cebinde cırt cırtlı formda birçok figür barındırabilen bir materyaldir. Değerler eğitimi ve dini bilgiler alanındaki kazanımların öğrenilmesini kolaylaştırmak için öğreticinin mutfak önlüğü şeklinde giymesiyle sınıf içinde hikayeyi canlandırabilmeye imkan tanıyan bir drama aracıdır. Bu materyal, tüm öğrencilerin dinleyici ya da dramanın içinde aktif rol almasıyla, öğreticinin ise hikaye anlatıcı veya drama yöneticisi olması şeklinde uygulanır. Drama, öğrencilerin bir beceri ya da durumu sergilemesidir. Okul öncesi eğitimde sıklıkla kullanılır. Bu yöntem, güdülenmeyi ve grup etkileşimini artırır aynı zamanda eleştirel düşünme, analitik düşünme, karar verme ve yaratıcılığı geliştirir.⁴⁶ Yapılan incelemede, hikaye halısıyla benzer özelliklerde bir materyal olduğu için, dini bilgiler ve değerler eğitimi alanındaki kazanımlar bakımından her ikisinde de benzer tespitler elde edilmiştir.

2.2.4. Parmak Kuklası

Resim 10: Parmak Kuklası

Parmak kuklası; kumaştan farklı hayvan figürleri şeklinde parmağa geçirilecek boyutta yapılmış olan materyaldir. Hayvanların konuşturulması (fabl) tekniği, çocuklara iyi ve ahlaki davranışlar kazandırmayı hedefleyen ve değerlerimizi hayata geçirmelerine yardımcı olan, aynı zamanda da

⁴⁶ Koç - Korkmaz, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, 175.

eğlendirici olan edebi bir türdür.⁴⁷ Değerler eğitimi ve dini bilgiler alanındaki ilgili kazanımların öğretilmesinde kullanılan, hem öğreticinin hem de tüm öğrencilerin kullanımı ile uygulanan ve sözel becerileri de destekleyen bir materyaldir. Yapımının kolay ve maliyetinin az olması bakımından okul öncesi eğitimde oldukça sık kullanılır. Yapılan incelemede, aynı el kuklası materyalinde olduğu gibi, 4-6 yaş öğretim programında değerler eğitimi ve dini bilgiler alanında yer alan kazanımlar⁴⁸ çok çeşitlilik göstermektedir. Söz konusu parmak kuklası materyalinin de konuşturma, şarkı söyletme, soru cevap yapma veya hikaye anlattırma gibi birçok yöntemle dini bilgiler ve değerler eğitimi alanındaki konuların işlenmesine imkan vermesi sebebiyle tek bir kazanıma bağlı kalmayıp, çok farklı kazanımların elde edilmesini sağladığı tespit edilmiştir. Ayrıca yukarıda el kuklası materyalinde yapılan pedagojik ve didaktik tespitler bu materyalde de benzerlik göstermiştir.

2.2.5. Penguen Çarkı

Resim 11: Penguen Çarkı

Penguen çarkı, ahşaptan penguen şeklinde yapılan üzerinde bulunan çarkın her bir bölümüne değerler ile ilgili davranış örneği ve kavram eşleştirme komutu yazılmış olan bir materyaldir. Öğrencinin çarkta bulunan bölümlerle ilgili eşleştirme yapacağı kavram kartları hazırlanmıştır. Öğrencinin çarkı çevirmesi ve çark durduğunda gelen bölüme ait davranış örneği komutunu veya kavram kartı eşleştirmesini uyguladığı bir materyaldir. Ahşaptan yapılmış olması ve boyutunun oldukça büyük olmasıyla hem maliyeti yüksek hem de çok yer kaplayan bir materyaldir. Oysaki öğretim aracı geliştirme ilkelerine göre öğretici, öğretim araçlarını seçerken hedeflere uygun, kullanışlı ve ekonomik olmasına özen göstermelidir.⁴⁹ Yapılan incelemede, penguen çarkı materyalinin 4-6 yaş öğretim programındaki değerler eğitimi ders planındaki saygı, iş birliği, doğruluk ve dürüstlük, sorumluluk, yardımlaşma, empati, sabır, milli/dini değerler, adab-ı muaşeret, sevgi ve adalet ünitelerinde bulunan bu değerlerin öğrenilmesi kazanımlarına uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

⁴⁷ Aslıhan Çomaklı, *Fabl Türünde Değerler Eğitimi* (Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2020), 3.

⁴⁸ 4-6 yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretim Programı, 12-28.

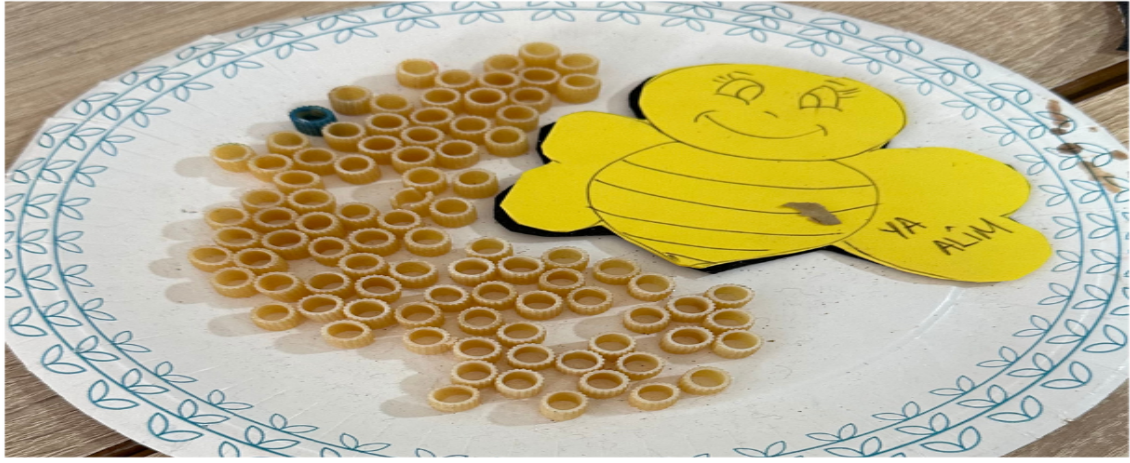
⁴⁹ Koç - Korkmaz, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, 379.

2.2.6. Esmâü'l-Hüsna Materyalleri

Resim 12: Allah'ın Rahman İsmi Hikaye Şablonu

Resim 13: Allah'ın Alim İsmi Hikaye Şablonu

Resim 14: Allah'ın Semi' İsmi Hikaye Şablonu

Esmâü'l hüsna materyalleri karton veya eva gibi okul öncesi etkinlik malzemeleri ile oluşturulmuş şablonlardır. Bu materyal, 4-6 yaş Kur'an Kursu müfredatında dini bilgiler alanında bulunan Allah'ı Tanıyorum ünitesindeki, Er-rahman ismi için “ Allah'ın merhametli olduğunu söyler.”, El-Alim ismi

için, “Allah’ın her şeyi bildiğini söyler.” ve Es-Semi’ ismi için “Allah’ın her şeyi işittiğini söyler.” kazanımlarının öğrenimini kolaylaştırmak için geliştirilmiştir. Esmâü’l hüsnâ materyalleri, öğretici söz konusu materyallerini hikaye anlatma yöntemi ile uyguladığı zaman tüm öğrencilerin dinleyici olarak veya drama şeklinde uyguladığı zaman tüm öğrencilerin aktif olarak katılımına uygundur. Yapılan incelemede, ilgili materyallerin 4-6 yaş öğretim programında bulunan dini bilgiler alanındaki Allah’ı Tanıyorum ünitesindeki ‘ Allah’ın her şeyi bildiğini, işittiğini ve merhametli olduğunu bilir.’ kazanımına uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada Antalya İli Muratpaşa İlçesinde görev yapmakta olan 5 öğreticinin tasarladığı materyaller incelenmiş, materyaller yıllık planda yer alan ders bazında kategorilere ayrılarak Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan 4-6 yaş Kuran kursları öğretim programındaki kazanımlar ve materyal geliştirme ilkeleri göz önünde bulundurularak elde edilen veriler ilgili kategori dahilinde karşılaştırmalı şekilde analiz edilmiştir.

Yapılan analizlerde, özellikle Kur’an-ı Kerim alanındaki materyallerden; hafıza kartları, harf tombalası, balık tutma oyunu, harf zarı ve zımparalı harf, hareke ve kelime oluşturma seti öğretmenler tarafından 4-6 yaşa yönelik hazırlanmıştır ve 4-6 yaş çocuklarının bilişsel ve motor gelişimlerine uygun olduğu tespit edilmiştir. Harf zarı materyalini geliştiren öğreticinin, kadrolu olarak Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur’an Kurslarında 9 yıldır görev aldığı ve herhangi bir formasyon veya materyal geliştirme eğitimi almadığı tespit edilmiştir. Bunun yanında, harflere ip geçirme materyali, öğretici tarafından 4-6 yaş için tasarlanmış ancak söz konusu materyal incelendiğinde, ahşap plakalar üzerindeki deliklerin biraz küçük olduğu ve 4 yaş çocuklarının motor gelişimlerinin bu deliklere ip geçirmeye henüz hazır olmadığı tespit edilmiştir. Bu materyali geliştiren öğreticinin, kadrolu olarak Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur’an Kurslarında 9 yıldır görev aldığı ve materyal geliştirme eğitimi almadığı ancak pedagojik formasyon eğitimi esnasında materyal geliştirme dersi aldığı tespit edilmiştir. Materyallerden; hafıza kartları 2 ila 4 arası öğrenci ile, balık tutma oyunu, harf zarı ve zımparalı harf, hareke ve kelime oluşturma seti tek öğrenci ile uygulanabilirken, harf tombalası ve harflere ip geçirme materyalleri tüm öğrencilerin aynı anda katılımı ile uygulamaya elverişlidir. Materyallerin tek tek veya 2’li-4’lü gruplar halinde uygulanmaları sınıf yönetimini zorlaştırabilir. Böyle durumlarda öğretici diğer öğrencilerle farklı etkinlikler planlayabilir. Harf tombalası ve harflere ip geçirme materyallerinin tüm öğrencilerin aktif katılımına olanak vermesiyle sınıf yönetimini kolaylaştırabileceği ve böylece daha sık kullanılabilirliği düşünülmüştür. Harf tombalası ve hafıza kartı materyallerini tasarlayan öğreticinin Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur’an Kurslarında 4 yıldır geçici öğretici olarak görev aldığı ve herhangi bir pedagojik formasyon veya materyal geliştirme eğitimi almadığı tespit edilmiştir. Balık tutma oyununu geliştiren öğreticinin ise 14 yıldır Diyanet İşleri Başkanlığında görevli olduğu ancak 1 yıldır 4-6 yaş Kur’an Kurslarında çalıştığı bununla birlikte pedagojik formasyon ve materyal geliştirme eğitimi aldığı tespit edilmiştir. Bu kategorideki tüm materyallerin, öğretici kitabındaki etkinlikleri işlerken kullanıma ve öğretim programında belirlenmiş olan Kur’an-ı Kerim dersi kazanımlarına uygun olduğu aynı zamanda ilgili derslerin öğrenimini somutlaştırıcı ve kolaylaştırıcı olabileceği tespit edilmiştir. Ayrıca bu materyallerden, hafıza kartları, harf tombalası, balık tutma oyunu ve harf zarı karton ya da benzeri okul öncesi etkinlik malzemelerinden yapıldığı için hazırlanması kolay ve maliyeti düşük olması sebebiyle materyal hazırlama ilkelerine uygun olup sınıf içi kullanımda öğreticiye destek olabileceği düşünülmüştür. Harflere ip geçirme ve zımparalı harf, hareke ve kelime oluşturma seti ahşaptan yapıldığı için maliyeti yüksek olsa da kullanımda daha uzun ömürlü olduğu belirlenmiştir. Değerler eğitimi ve dini bilgiler alanındaki materyallerden; el kuklası, hikaye halısı, hikaye önlüğü ve esmâü’l hüsnâ materyalleri öğreticinin aktif bir şekilde ders işlerken kullanması ve tüm öğrencilerin dinleyici olarak katılım

sağlamasıyla uygulanabilir. Öğretici ister hikaye anlatarak öğrencilerin dinlemelerini sağlayabilir, isterse drama etkinliğinin içine tüm öğrencileri dahil edebilir. Diğer bir materyal olan parmak kuklasının hem öğretici hem de tüm sınıf öğrencileri tarafından kullanıldığında öğrenmenin daha kalıcı olduğu bunun yanında eğlenceli olduğu için dikkat çekici olabileceği tespit edilmiştir. Bu kategorideki materyallerden penguen çarkının ise tek öğrenci ve öğreticinin uygulayabildiği bir materyaldir. Öğretici bu materyali uygularken sınıftaki diğer öğrencilerin katılımını aktif tutmak için yarışma usulü uygulayabilir veya bir öğrenci penguen çarkını uygularken diğer öğrencilere farklı bir etkinlik planlayabilir. Diğer öğrencilere farklı bir etkinlik planlaması yapılması sınıf yönetimini kolaylaştırabilir. Hikaye halısı, hikaye önlüğü, el ve parmak kuklaları 4-6 yaş öğretim programındaki dini bilgiler ve değerler eğitimi alanlarındaki çok farklı kazanımları elde etmede elverişli olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu materyallerden hikaye halısı ve hikaye önlüğüne anlatılmak istenen konu ile alakalı figürler eklenmesiyle ilgili kazanımlar elde edilmiş olur. Aynı şekilde el ve parmak kuklaları da öğretmek istenen konuya ait içeriklerle konuşturulmak suretiyle ilgili kazanımların elde edilmesine olanak tanır. Bu kategorideki materyalleri geliştiren öğreticinin Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur'an Kurslarında 8 yıldır geçici öğretici olarak görev aldığı ve herhangi bir pedagojik formasyon ve materyal geliştirme eğitimi almadığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda bu materyaller, materyal geliştirme ilkeleri açısından incelendiğinde; keçe gibi kumaşlardan yapılmasıyla ve üzerine yapıştırılacak figürlerin cırt cırtlı olmasıyla uzun süre kullanıma uygun görülmüştür. Penguen çarkı ise değerler eğitimi ders içeriğindeki tüm değerlerin öğretimi kazanımına uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu materyal ahşap olması bakımından oldukça maliyetli ve ağır olduğu, boyutu fazlaca büyük olduğu için de sınıf ortamında tutulmaya elverişli olmadığı tespit edilmiştir. Esmâü'l Hüsnâ materyallerinin ise dini bilgiler alanındaki 'Allah'ın her şeyi bildiğini, işittiğini ve merhametli olduğunu bilir.' kazanımına uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Bu kategorideki tüm materyallerin çocukların yaş ve sınıf düzeyine uygun olduğu, boyut, şekil ve renk bakımından çocukların dikkatini çekebileceği gibi aynı zamanda sade ve anlaşılır olduğu bu sayede de çocukların öğrenimini somutlaştırıcı ve kolaylaştırıcı olabileceği tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgular, materyal geliştirme sürecinin sadece yaratıcılığa değil, aynı zamanda pedagojik bilgiye ve öğretim programı hâkimiyetine dayandığını göstermektedir. Araştırma sonuçları, özellikle 4-6 yaş grubu gibi gelişimsel olarak kritik bir evrede bulunan çocuklar için hazırlanan eğitim materyallerinin hem öğretim hedeflerine ulaşma hem de çocukların sınıf içi etkinliğe katılımını artırma noktasında belirleyici olduğunu göstermektedir.

Sınıf yönetimini kolaylaştıran materyallerin daha sık tercih edilmesi, öğretici açısından hem uygulama kolaylığı sağlamakta hem de öğrenciler arasında daha dengeli bir katılım ortamı oluşturmaktadır. Bu durum, materyalin sadece içeriğiyle değil, kullanım kolaylığı ve sınıf içi bütünlüğe katkısıyla da değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca öğreticilerin kendi materyallerini tasarlamaları hem öğretme motivasyonlarını artırmakta hem de öğrenciyle kurdukları etkileşimi daha samimi ve etkili hale getirmektedir.

Sonuç olarak; tasarlanan ek materyallerin, dersin planlama ve işlenişinde kolaylık sağladığı ve öğrenmeyi kolaylaştırması etkilerinin yanında öğreticilerin ve öğrencilerin derse olan motivasyonunu arttırabileceği görülmüştür. Eğlenerek öğrenmenin okul öncesi dönem çocuklarda daha kalıcı ve olumlu izler bırakacağı düşünüldüğünde öğreticilerin hizmet içi eğitimlerinde materyal geliştirme konusuna daha fazla ağırlık verilmesi ve özellikle okul öncesi yaş grubu için uygunluk kriterlerinin öğreticilere kazandırılması önem arz etmektedir. Öğreticilerin bu şekilde materyal çeşitliliğini arttırmaları, alanda yeni araştırma yapacak olan araştırmacılara da ilham kaynağı olması bakımından önemlidir. Bununla birlikte Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün öğreticiler tarafından sahada geliştirilen başarılı materyalleri sistematik biçimde toplayarak örnek materyal havuzu oluşturabilmesi de oldukça önem arz etmektedir. Eğitim Hizmetleri Genel

Müdürlüğü tarafından materyal geliştirme sürecinde öğretmenlere rehberlik edecek yazılı kaynaklar ve uygulama kılavuzları hazırlanmalı ve öğretmenlerin kullanımına sunulmalıdır. Bu kaynaklar; yaş gelişimi, öğrenme kuramları ve öğretim programı ile uyumlu aynı zamanda materyal tasarımı konusunda yol gösterici olmalıdır. Bunlara ilave olarak, materyal geliştirme konusunda öğretmenler arası deneyim ve paylaşım platformları (çevrim içi topluluklar, seminerler, atölye çalışmaları) kurularak alandaki iyi uygulamaların paylaşımı teşvik edilmelidir.

Kaynakça

- Ateşmen, Yasemin. *4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Değerler Eğitimi ve Din Öğretiminde Yararlanılan Materyallerin İncelenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, 2022.
- Ausubel, David P. *Educational Psychology: A Cognitive View*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1968.
- Bektaş, Hülya. *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Türkçe Dil Etkinliklerinde Kullandıkları Hikaye Anlatım Yöntemlerinin İncelenmesi: Karaman ili Örneği*. Konya, 2010.
- Bulut, İsmail - Sarı, Bekir. "Kur'an Kursları Öğretici Kitabındaki Etkinlik Uygulamalarının Öğretici Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi". *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi* 14/2 (2021).
- Cafıoğlu, Zuhâl - Mehmet Aksüt (ed.). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2008.
- Christensen, Larry B. vd. *Araştırma Yöntemleri Desen ve Analiz*. çev. Ahmet Aypay. Ankara: Anı Yayıncılık, 3. Basım, 2020.
- Çomaklı, Ashıhan. *Fabl Türünde Değerler Eğitimi*. Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Emin, Bediha. *Adım adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Setinin Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Öğretim Programına Göre İncelenmesi*. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi, 2024.
- Erden, Mustafa - Akman, Yasemin. *Eğitim Psikolojisi: Gelişim-Öğrenme-Öğretim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2022.
- Gündüz, Şemsettin - Odabaşı, Ferhan. "Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi". *The Turkish Online Journal of Educational Technology* 3/1 (2004).
- Koç, Gürcü - Korkmaz, İsa. *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. ed. Ahmet Doğanay. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 10. Basım, 2015.
- Köylü, Mustafa - Oruç, Cemil. *Çocukluk Dönemi Din Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık, 3. Basım, 2022.
- Montessori, Maria. *Çocuğun Keşfi*. çev. Okhan Gündüz. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2016.
- Paloutzian, Raymond F. *Invitation to the Psychology of Religion*. London: Allyn and Bacon, 1996.
- Piaget, Jean. *The Psychology of the Child*. çev. Helen Weaver. New York: Basic Books, ts.
- Sabancı, Ali - Babaoğlu, Emine. *Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık, 3. Basım, 2014.
- Senemoğlu, Nuray. *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık, 29. Basım, 2023.
- Şimşek, Nazmi. *Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı*. Ankara: Anıl Matbaası, 1997.
- Taş, Akife. *Okul Öncesi Çocuk Kitaplarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, 2023.
- Tekmen, Belkıs. "Öğretim Araç Gereçlerinin Teorik Temelleri". *Okul Öncesi Eğitim İçin Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. ed. Eser Ültay - Neslihan Ültay. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 3. Basım, 2020.
- Üstün, Elif - Akman, Berrin. *Okul Öncesi Dönemde Eğitim*. Ankara: Kök Yayıncılık, 2009.
- Yalçinkaya, Rahime Betül - Cinemre, Semra. "Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Hikayeler ve Etkinliklerle Değerler Eğitimi Seti I-II'nin Din Eğitimi Açısından İncelenmesi". *Atebe Dini Araştırmalar Dergisi* 12 (2024), 119-150.
- Yanpar Şahin, Tuğba - Yıldırım, Soner. *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık, 1999.
- Yanpar Yelken, Tuğba. *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık, 13. Basım, 2015.
- Yavuz, Emrullah Can vd. "60-71 Aylık Çocukların İnce Motor Beceri Düzeylerinin Yaş ve Cinsiyet Değişkenleri Açısından İncelenmesi" 4/7 (2021), 1-11.

Yavuz, Hatice Süeda. *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubu Kuran Kurslarında Kullanılan Materyallerin İncelenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2024.

Zembat, Rengin vd. “Okul Öncesi Eğitimde Doğal ve Artık Materyallerin Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşleri”. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 4/1 (2020).

Zırh, Sümeyye. *Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları 4-6 Yaş Hikâye Kitaplarının Biçim, İçerik ve Görseller Açısından İncelenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, 2023.

4-6 yaş Grubu Kur'an Kursu Öğretim Programı. Ankara: Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2022.

“<https://egitimhizmetleri.diyanet.gov.tr/kategoriler/materyaller/basili-metaryaller>”. Erişim 04 Ocak 2025.
<https://egitimhizmetleri.diyanet.gov.tr/kategoriler/materyaller/basili-metaryaller>

Declaration of Interests (Çıkar Çatışması): The authors declare that they have no competing interest (Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir).

Funding (Finansal Destek): The authors declared that this study has received no financial support (Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir).

Ethical Statement (Etik Beyan): It is declared that scientific, ethical principles have been followed while carrying out and writing this study, and that all the sources used have been properly cited (Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur).

Ethics Committee Permission (Etik Kurul İzni): The article does not require ethics committee permission. (Makale etik kurul izni gerektirmemektedir).

